

Future *Landscapes*

TISKOVÁ ZPRÁVA, 1. června 2022, Praha, Reykjavík

Krajiny budoucnosti: Sonická expedice vybízí k novým přístupům ke klimatické krizi

Pokud jsme v čím dál naléhavější klimatické krizi nedospěli k nápadům, jak na ni účinně reagovat, může nám je přinést zvuk? Projekt Krajiny budoucnosti představuje terénní deník filozofa Lukáše Likavčana a zvukový archiv z osmi míst Česka a Islandu, které se staly objektem neobvyklého zkoumání pomocí speciálních zvukových nástrojů.

Na nové myšlenky a k neotřelým nápadům nás mohou přivést nové stimuly. To je východisko interdisciplinárního projektu Krajiny budoucnosti. Soustředí se na klíčová místa pro chod naší civilizace, která jsou zároveň spjata s klimatickou krizí. Na technologie například geotermální elektrárny, úložiště CO2 nebo aquaponické farmy míří své speciální zvukové nástroje field-recordisté Sara Pinheiro a Magnús Bergsson. Hluboký poslech objevených zvuků je pro účastníka expedice filozofa Lukáše Likavčana materiálem pro promýšlení variant budoucnosti a východisek, kudy se společnost může ubírat.

Jeho terénní deník je prvním veřejným dílem projektu, který vznikal přímo během výpravy na základě přímé zkušenosti se zvuky, které jsou pro samotné lidské ucho mnohdy nezachytitelné. Nástroje, jako je geofon nebo hydrofon Likavčanovi přinesly nové podněty k přemýšlení o společenských souvislostech našich technologií. *„Uvědomil jsem si, jak zvuk může vést moje myšlení dále, než by dokázalo zajít samo. Zvuky, které jsem slyšel, mně překvapily schopností odhalit neviditelnou moc infrastruktur nebo zpřítomnit jinak těžce pozorovatelné procesy, jimiž se krajina mění v důsledku klimatické krize,“* říká Lukáš Likavčan.

Webová stránka mezinárodního projektu www.futurelandscapes.cz zároveň nabízí archiv, kde se lze do jednotlivých míst zaposlouchat prostřednictvím zvuků, které v terénu objevovali a zkoumali účastníci expedice. Zvukový archiv zachycuje nejskrytější technologické procesy a jevy. Terénní nahrávky portugalské tvůrkyně působící v Česku Sary Pinheiro zaznamenávají nečekané polohy produkce elektřiny nebo zvukovou krajinu přírodní rezervace, která je domovem geneticky obnovených prapůvodních druhů zvířat. *„Pokud nasloucháme, zapojujeme se. Můžeme pochopit přirozenou mechaniku prostředí a jeho chování. Je to rozhovor, v němž je jedna ze stran mnohem tišší. Uvědomíme si, že změnu klimatu nelze oddělit od žádného ze způsobů, jakými právě teď prožíváme svět,“* vysvětluje Pinheiro.

Legendární islandský field recordista Magnús Bergsson, který se více než tři dekády věnuje zaznamenávání zvuků klimatické krize, zachytil překvapivě dramatické procesy geotermálních technologií či perlivý život metanu pod zdánlivě klidnou hladinou přehrady vodní elektrárny. Nejsilněji podle Bergssona ale vypovídá o razanci klimatické

Future *Landscapes*

změny absence některých zvuků: „*Jestli se nějaký zvuk z islandské zvukové krajiny nečekaně a neuvěřitelnou rychlostí vytratil, pak je to zvuk spojený s ledovci. Uvědomil jsem si to až před patnácti lety, kdy jsem si všiml, že mi nezbyvá moc příležitostí ledovce nahrávat. Nejenže se obrovskou rychlostí zmenšily, ale také ztenčily. Tenčí ledovce = méně hmoty = méně starého stlačeného ledu = méně a tišší zvuk.*“

Filozofa a dvojici field-recordistů* ek během sonické expedice doprovázeli hudebníci Václav Havelka a Pan Thorarensen, kteří společně s producentem Kryštofem Kříčkem pracují na hudebním albu založeném na nahrávkách z osmi míst Česka a Islandu. Součástí týmu byl také dokumentarista Ivo Bystřičan, jenž projekt inicioval společně s producentkou Terezou Swadoschovou. O zvukových vrstvách problematických infrastruktur a nápadech na proměny společnosti připravuje dokumentární film. „*Spojení vědy a umění nad zvukem považujeme za inspirativní poté, co vědecká varování a politické kroky v klimatické krizi nikam nevedly. Dospěli jsme do horké fáze, kdy musíme učinit zásadní rozhodnutí o tom, jak budou naše společnosti dále fungovat. K tomu potřebujeme odvahu a inspiraci k fantazii, intuici a snění,*“ vysvětluje Swadoschová.

Terénní deník Lukáše Likavčana a zvukový archiv projektu je dostupný na webu projektu www.futurelandscapes.cz a na jeho soundcloudovém profilu https://soundcloud.com/future_landscapes. Vydání hudebního alba a premiéra dokumentárního filmu jsou plánovány na podzim 2022.

~

Další materiály k projektu

- ~ Fotografie z expedice: <https://tinyurl.com/y98s6597>
- ~ Teaser: <https://tinyurl.com/yh5tnn9y>
- ~ Zvukový archiv (ukázka Island): <https://tinyurl.com/mr2nkcrv>
- ~ Zvukový archiv (ukázka Česko): <https://tinyurl.com/yc7tdj3f>
- ~ Reportáž o projektu v ČT: <https://tinyurl.com/2ms259ff>

~

Lukáš Likavčan

Filozof zabývající se tématy ekologie, technologie a vizuálních kultur. Od září 2022 bude působit na NYU v Šanghaji jako postdoktorand v programu Global Perspective on Society. Vystudoval filozofii a environmentální studia na Masarykově univerzitě, v minulosti působil například na Strelka Institute for Media, Architecture and Design, Centru audiovizuálních studií FAMU nebo BAK, basis voor actuele kunst, Utrecht. Je spolueditorem antologie *Mysl v terénu: Filozofický realismus ve 21. století* (Display / VVP AVU, 2017). V roce 2019 publikoval knihu *Introduction to Comparative Planetology* analyzující zobrazování Země z pohledu geopolitiky klimatické krize.

Future *Landscapes*

Sara Pinheiro

Tvůrkyně zvuků. Nahrává, střihá a mixuje zvuky pro filmy a video art. Produkuje vlastní akusmatickou tvorbu, obvykle pro vícekanálové performance, rozhlasová vysílání nebo instalace. Je členkou live-codingové skupiny K-o-l-e-k-t-i-v a spolupracuje se zvukovým studiem Bystrouška. Vyučuje v rámci Centra audiovizuálních studií FAMU v Praze a působí také na Institutu sonologie v Haagu.

Magnús Bergsson

Field recordista a nadšený sběratel zvuků, který od sedmdesátých let zaznamenává zvuky přírody i městské krajiny a publikuje je ve svém obsáhlém internetovém archivu Hljóðmynd (Soundimage). Zaměřuje se především na místa, kde lze pozorovat dopad globálního oteplování nebo kde bude v nadcházejících letech ohrožena biologická rozmanitost. Jako člen hudebního kolektivu Minningar dokumentuje tragickou krásu islandských ledovců, které kvůli lidské lhostejnosti mizí. Coby sólový umělec spolupracoval na několika filmových titulech, pro které nahrál ambientní zvuky. Spolupracuje také s různými hudebními skladateli, kteří ve své tvorbě využívají terénní nahrávky.

Ivo Bystřičan

Dokumentární režisér, dramaturg, a producent. Ve své tvorbě se soustředí na sociální a ekologická témata se sociologickým akcentem. Zájem publika vzbudil jeho celovečerní film Dál nic (2014) o společenském konfliktu na pozadí stavby dálnice D8. Vedle nezávislého dokumentárního filmu zaměřuje svou tvorbu na zprostředkování ekologických a ekonomických témat televiznímu publiku, například v projektu Ekostory nebo v sérii Industrie. Vedle interdisciplinárního projektu Krajiny budoucnosti v současné době pracuje na autorském dokumentárním projektu Klimageddon. Zabývá se rovněž dramaturgií a tvorbou dokumentárních podcastů, a působí jako filmový lektor. Spolupracuje s Českou televizí a Akademií věd České republiky.

~

Zkoumané lokality

Česko

Plánované podzemní úložiště CO₂, Žarošice

Aquaponická farma, Kaly

Přírodní rezervace, Milovice

Uhelná elektrárna, Tušimice

Island

Hydroelektrárna Búðarháls

Aktivní sopka Fagradalsfjall

Ledovcová laguna Fjallsárlón

Geotermální elektrárna Hellisheiði s technologií ukládání oxidu uhličitého pod zem
CarbFix

~

Future *Landscapes*

Vybavení field recordistů*ek

Sara Pinheiro

Rekordér

- Sound Devices MixPre-10T

Mikrofony

- Sennheiser Ambeo VR Mic
- DPA SMK-SC4060
- AKG C411
- Aquarian H2a
- Elektroucho Pro
- Geofón

Magnús Bergsson

Rekordér

- Sound Devices MixPre-6

Mikrofony

- Sennheiser MKH30/40 (MS)
- Sennheiser MKH8020/MKH8040 (AB40)
- DIY stereo mic. w. Primo EM172 capsules (Baffled - Binaural)
- Benthowave BII-7121 & Aquarian H2a XLR Hydrophones
- LOM geophones

~

Projekt Krajiny budoucnosti je realizován s podporou Fondů EHP.

Iceland 
Liechtenstein
Norway grants